

Saavutettavuus Webbtillgänglighet

Mitä vammaisneuvoston tulisi tietää saavutettavuudesta?

Vammaisneuvostopäivät

Vantaa, 28.11.2019

Milja Rauhansalo, saavutettavuudenvalvonta

Esityksen sisältö

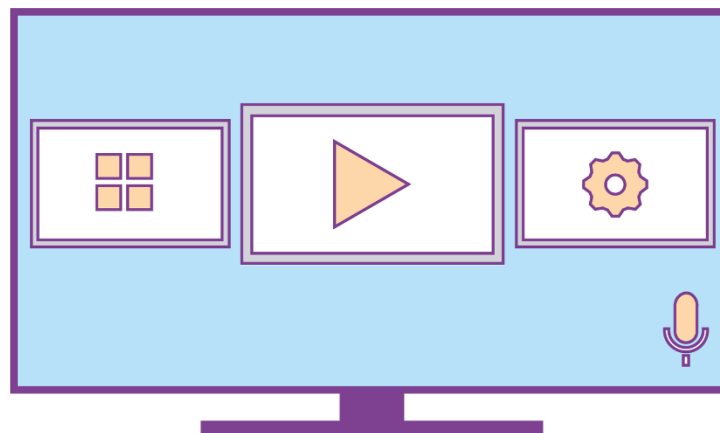
- Mitä saavutettavuus on?
- Laki digitaalisten palvelujen tarjoamisesta
- Saavutettavuusvaatimukset
- Mitä toimijoiden tulee tehdä?

Mitä saavutettavuus on?

Saavutettavuus – yhdenvertaisuutta digitaalisessa yhteiskunnassa

Video, joka kertoo lyhyesti, mitä saavutettavuus on

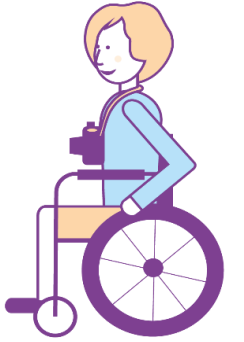
Mitä saavutettavuus on?

- Verkkomaailman esteettömyyttä
- Tavoite: mahdollisimman moni ihminen voi käyttää verkkopalveluja mahdollisimman helposti
- Yhdenvertaisuutta digitalisoituvassa yhteiskunnassa

Miksi saavutettavuus kannattaa huomioida?

- Kaikilla ei ole samanlaisia kykyjä tai mahdollisuuksia käyttää verkkopalveluja
- Jopa yli miljoonalla suomalaisella on haasteita verkon käytössä
- Eri tavoin vammaiset tai toimintarajoitteiset ihmiset
- Ikääntyvät ihmiset
- Ihmiset, joilla on luki- ja oppimisvaikeuksia, keskittymisvaikeuksia
- Maahanmuuttajataustaiset ihmiset
- Myös nuoret diginatiivit
 - Tottumattomia perinteisiin viranomaisten palveluihin

Laki digitaalisten palvelujen tarjoamisesta

Laki digitaalisten palvelujen tarjoamisesta = digipalvelulaki

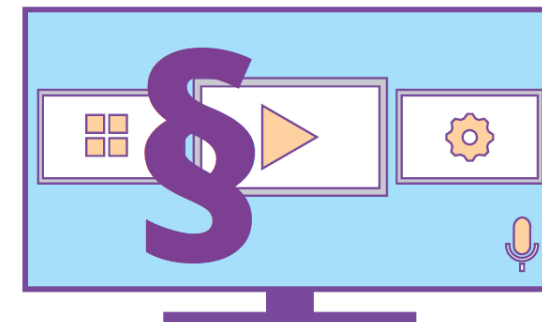
- Digipalvelulaki toteuttaa EU:n saavutettavuusdirektiivin
- Laki tuli voimaan 1.4.2019 ja ensimmäinen siirtymäaika umpeutui 23.9.2019
- Laissa säädetään saavutettavuusvaatimuksista ja siitä, mitä vaatimukset velvoittavat Suomessa
- Edistää YK:n vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevan yleissopimuksen toimeenpanoa Suomessa
 - Saavutettavuus on yleissopimuksen keskeinen periaate

Keitä saavutettavuusvaatimukset koskevat?

- Viranomaisia
 - Ministeriöt, valtion virastot, kunnat, kunnalliset liikelaitokset ja kuntayhtymät, julkista hallintotehtävää hoitavat toimijat, yliopistot ja ammattikorkeakoulut jne...
- Julkisoikeudellisia laitoksia
 - Lisää tietoa verkkosivuiltamme Saavutettavuusvaatimukset.fi - Keitä laki velvoittaa?
- Sellaisten yritysten, säätiöiden ja yhdistysten verkkopalveluita, joiden toteutukseen saadaan kohdennettua avustusta
 - Jos julkista rahoitusta on vähintään puolet
- Joitain yksityisiä toimijoita:
 - Pankit, vakuutusyhtiöt
 - Vesi- ja energiahuolto, posti ja liikenneala, kun taustalla vaikuttaa merkittävästi viranomainen

Mitä palveluja laki koskee?

- Lain saavutettavuusvaatimukset koskevat verkkosivustoja ja mobiilisovelluksia, jotka ovat yleisölle tarjolla
- Sivusto tai sovellus voi olla kaikille avoin tai vaatia kirjautumista.
 - Verkkopankki
 - Kuntien sähköiset asiointipalvelut
 - Wilma
 - Kelan sähköiset asiointipalvelut
- Lue lisää verkkosivuiltamme: [Mitä palveluja ja sisältöjä laki koskee?](#)

Saavutettavuusvaatimusten siirtymäajat

Siirtymäaikoja koskeviin säännöksiin liittyy yksityiskohtia, joita kaikkia ei ole huomioitu tässä kaaviossa.

23.9.2018 jälkeen
julkaistut julkisen
sektorin verkkosivustot

*23.9.2019 jälkeen: julkisen sektorin
intranetit silloin, kun ne uudistetaan
täysin tai kun hankitaan tai julkaistaan
kokonaan uusi intranet*

Vesi- ja energihuollon,
liikenne-, posti-, vakuutus- ja
pankkialan verkkosivustot

23.9.2019

23.9.2020

1.1.2021

23.6.2021

- Ennen 23.9.2018 julkaistut julkisen sektorin verkkosivustot
- Uudet video- ja äänitallinnit, jos ne ovat sivuilla yli 2 viikon ajan

Mobiilisovellukset

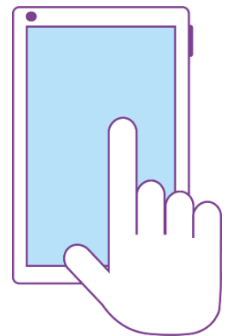
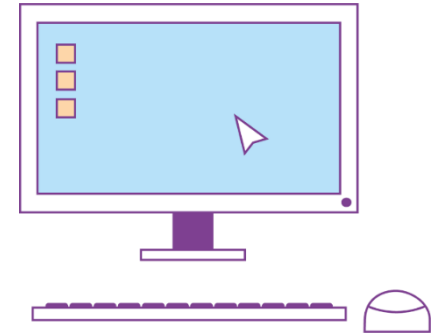
- Tiedostot (esim. Word- ja pdf-tiedostot) noudattavat kaavion siirtymäaikoja, jos ne on julkaistu 23.9.2018 jälkeen.
- Ennen 23.9.2018 julkaistuja tiedostoja (esim. Word ja pdf) ei tarvitse tehdä saavutettavuusvaatimusten mukaisiksi, paitsi jos niitä tarvitaan asiointiin.
- Ennen 23.9.2020 julkaistuja videoita ja äänitiedostoja ei tarvitse tehdä saavutettavuusvaatimusten mukaisiksi eikä niitä tarvitse poistaa sivuilta siirtymäajan jälkeen.

Saavutettavuusvaatimusten siirtymäajat luettelona

- 23.9.2019:
 - Viranomaisten ja julkisoikeudellisten laitosten uudet verkkosivustot eli sivustot, jotka on julkaistu 23.9.2018 tai sen jälkeen
- 23.9.2020:
 - Viranomaisten ja julkisoikeudellisten laitosten vanhat verkkosivustot eli sivustot, jotka on julkaistu ennen 23.9.2018
 - Videot ja äänilähetykset, jotka julkaistaan tallenteina tästä päivästä alkaen, jos tallenteet ovat sivustolla yli kahden viikon ajan. Ennen 23.9.2020 julkaistuja videoita ei tarvitse poistaa eikä tehdä saavutettavuusvaatimusten mukaisiksi.
- 1.1.2021:
 - Yksityisen sektorin verkkosivustot, siltä osin kuin yksityinen sektori kuuluu lain piiriin
- 23.6.2021:
 - Kaikkien lain piiriin kuuluvien organisaatioiden mobiilisovellukset
- Tiedostot, esim. Word-, PowerPoint- ja pdf-tiedostot: em. siirtymäaikojen mukaan
 - Vanhoja, ennen 23.9.2018 julkaistuja tiedostoja ei pääsääntöisesti tarvitse tehdä vaatimusten mukaisiksi
- Työpaikkojen intranetit ja extranetit alkaen 23.9.2019: kun hankitaan uusi tai uudistetaan vanha täysin

Kuka voi vaikuttaa verkkopalvelun saavutettavuuteen?

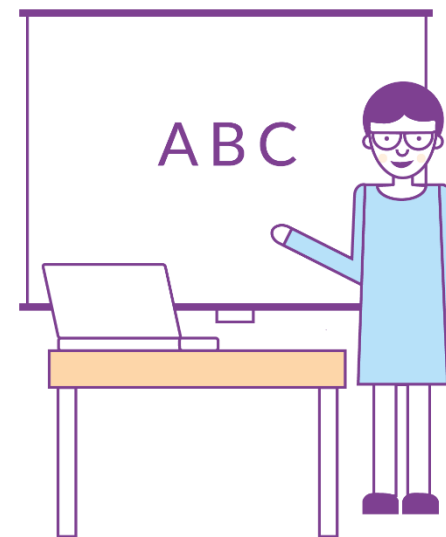
- **KAIKKI!**
- Käyttöliittymäsuunnittelija tai tekninen kehittäjä
 - Näppäimistökäyttö, looginen luku- ja esitysjärjestys, kielimäärittely jne.
- Graafista suunnittelija
 - Kontrastit, tyylit, kuvituksen selkeys jne.
- Sisällön tuottaja ja verkkosivujen päivittäjä
 - Alt-tekstit kuville ja infograafeille, kuvaavat linkkitekstit, videoiden tekstitys, kuvaavat otsikot, otsikoinnin loogisuus...
- Osa vaatimuksista pitää huomioida erityisesti hankintavaiheessa, osa on jatkuvaa sisällöntuotantoa
- Myös kumppanien ja alihankkijoiden saavutettavuusosaaminen on tärkeää

Saavutettavuusvaatimukset

Mitkä ovat lain saavutettavuusvaatimukset?

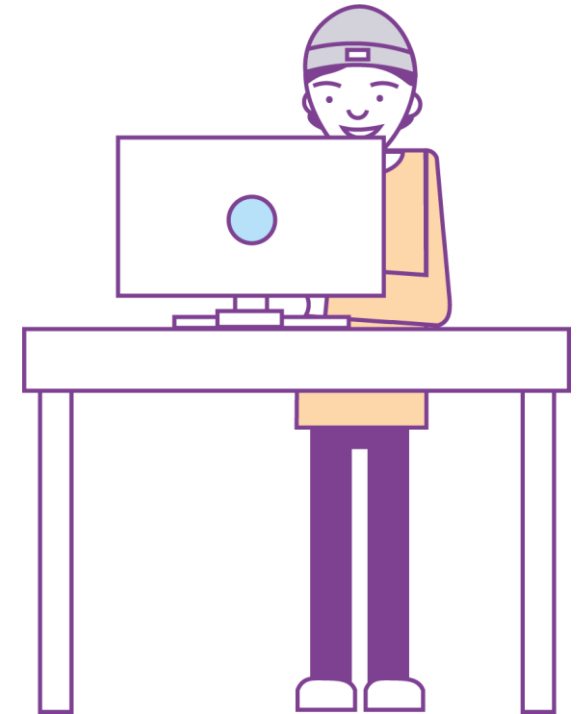
- Saavutettavuusvaatimusten perustana on WCAG 2.1 kriteeristö eli Web Content Accessibility Guidelines, suomeksi Verkkosisällön saavutettavuusohjeet
- Laki velvoittaa A- ja AA-tason onnistumiskriteerien noudattamista (49)
- WCAG 2.1 virallinen suomenkielinen käännös
- WCAG keskeisin tarkoitus on varmistaa se, että verkkosivustot toimivat erilaisilla avustavilla teknologioilla ihmisten erilaisista toimintarajoitteista huolimatta
 - Esim. kontrastit, näppäimistö, näkyvä kohdistus, tekstitys

Saavutettavuusseloste ja saavutettavuuspalaute

Saavutettavuusseloste

- Lain mukaan oltava jokaisesta sivustosta tai sovelluksesta, jota saavutettavuusvaatimukset koskevat
- Laitettava sivustolle, kun siirtymäaika on ohi
- Selosteessa kuvataan verkkosivuston tai mobiilisovelluksen saavutettavuuden tila
 - Saavutettavuuspuutteet pitää korjata arvioidun ajan kuluessa

Saavutettavuuspalaute palveluntarjoajalle

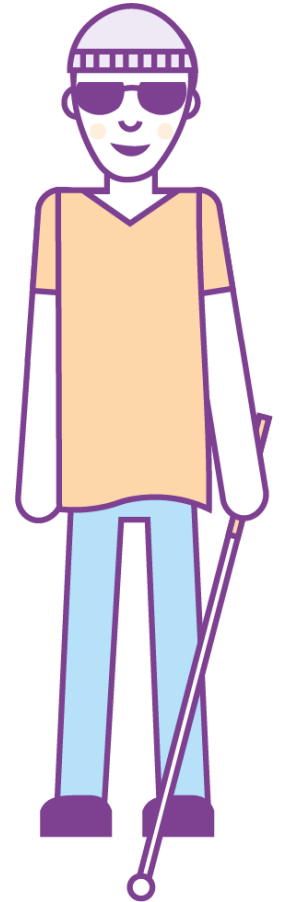
- Saavutettavuusselosteessa tulee olla yhteystiedot palautteen antamista varten
- Jokaisella on oikeus antaa palveluntarjoajalle verkkopalvelusta saavutettavuuspalautetta sähköisesti ja siihen on vastattava 2 viikon kuluessa

Ilmoitus ja valvonta

Ilmoituksen tekeminen AVlin ja AVIn valvonta

- Jos käyttäjä ei ole tyytyväinen saavutettavuuspalautteeseen saamaansa vastaukseen tai hän ei saa vastausta ollenkaan, hän voi tehdä Etelä-Suomen aluehallintoviraston saavutettavuuden valvonnan yksikölle ilmoituksen
- Valvomme vuosittain n. 200 sivua automatisoidusti ja n. 20 kattavammin asiantuntijatyönä, mobiilisovelluksia vuonna 2021

Mitä toimijoiden tulee tehdä?

Mitä toimijoiden tulee tehdä?

1. Huolehtia, että verkkopalvelut ovat kriteerien mukaisia
 - 49 kriteeriä, kansainvälisen saavutettavuusohjeistuksen eli WCAG 2.1-ohjeistuksen A- ja AA-taso
2. Huolehtia saavutettavuusselosteesta
3. Ottaa vastaan saavutettavuuspalautetta, verkkolomake
 - Tulee vastata 14 päivän kuluessa

Digi kuuluu kaikille!

saavutettavuusvaatimukset.fi / [tillgänglighetskrav.fi](http://tillganglighetskrav.fi)

Twitter-tili: [@saavutettava](https://twitter.com/saavutettava)

saavutettavuus@avi.fi

Kiitos!